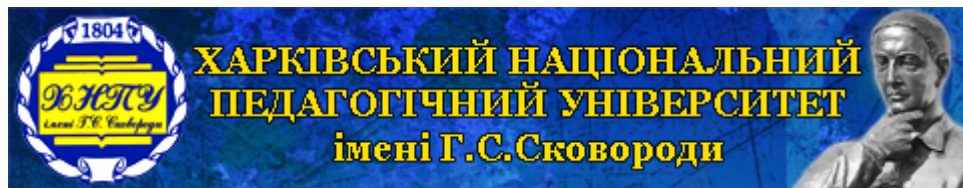

Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Криворізький державний педагогічний університет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
19 травня 2023 року

ХАРКІВ – 2023

Бурмака А.В. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ТЕЛЕБАЧЕННЯ.....	119
Вазуля К.С. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ЖОРСТОКОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОБЛЕМИ.....	122
Гарбар Д.В., Пономаренко Л.І. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ НА РІВНІ ГРОМАДИ ЯК АКТУАЛЬНА НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	124
Гончарова А.О., Васильєва М.П. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	126
Гуріна Д.П., Іонова І.М. ДО ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НАД ПІДЛІТКАМИ.....	129
Демідова Х.О. ПРОФІЛАКТИКА ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ.....	131
Єлецька А.С. ПРОБЛЕМА ПРОФІЛАКТИКИ ЖОРСТОКОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	133
Зацепя В.С. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	135
Зелепукін Н.І. МОЖЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО УМОВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	137
Зябрєва А.С. ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ДО ВЗАЄМОДІЇ В КОЛЕКТИВІ.....	138
Коловоротна Н.А. АНАЛІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ФАХІВЦЯ З АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ-СИРОТИ У ПРИЙОМНІЙ СІМ'Ї.....	140
Красношарпа Ю.О., Іонова І.М. СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОТРАПИЛИ В СКЛАДНІ ЖИТТЄВІ ОБСТАВИНИ.....	142
Кульбаба О.І. ПРОБЛЕМА ДОТРИМАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ЖІНОК З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ.....	144

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук І. О. Шеплякова

Одним із провідних завдань освітянської галузі є необхідність забезпечення ефективної соціальної (зокрема, соціально-педагогічної) роботи з обдарованими дітьми з особливими освітніми потребами, у тому числі в спеціальних закладах освіти. Своєю чергою, це актуалізує проблему забезпечення в зазначених закладах соціального супроводу цієї категорії дітей задля забезпечення найповнішого розвитку їхнього особистісного потенціалу. При цьому робота соціального педагога з соціального супроводу обдарованих дітей з особливими освітніми потребами в спеціальних закладах освіти передбачає наявність відповідних нормативно-правових засад.

Проведений аналіз джерельної бази засвідчив, що правову основу роботи соціального педагога спеціальних закладів освіти у визначеному напрямі створено нормативними актами міжнародного та вітчизняного права, серед яких:

- *Конвенція ООН про права дитини*, у статті 23 якої встановлено, що держави-учасниці цієї Конвенції визнають право дитини на особливе піклування, заохочують і забезпечують надання, за умови наявності ресурсів, дитині, яка має на це право, та відповідальним за турботу про неї допомогу, щодо якої подано прохання і яка відповідає стану дитини та становищу її батьків або інших осіб, що забезпечують турботу про дитину.

- *Конституція України*, у статті 3 якої людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека проголошено найвищою соціальною цінністю в Україні; у статті 24 закріплено рівність конституційних прав і свобод громадян; у статті 53 – право кожного на освіту.

- *Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю»*, у встановлено необхідність розробки загальнодержавних, регіональних програм соціальної підтримки сімей, дітей та молоді, соціального становлення молоді та інших програм стосовно сімей, дітей та молоді.

- *Закон України «Про освіту»*, відповідно до якого на органи державної влади та місцевого самоврядування покладено зобов'язання створювати умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами (серед яких і обдаровані діти) для здобуття ними освіти на всіх її рівнях з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів; забезпечувати підготовку фахівців для роботи з особами з особливими освітніми потребами на всіх рівнях освіти. Також закріплено положення про те, що для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами

застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості. Окрім того задекларовано базові принципи інклюзивного навчання здобувачів освіти (недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників). Також на заклади освіти покладено зобов'язання створювати умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей; організовувати та/або забезпечувати надання таким особам психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, а також допоміжних засобів для навчання; на органи місцевого самоврядування – зобов'язання утворювати інклюзивно-ресурсні центри, які проводять комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дітей, надають психолого-педагогічні, корекційно-розвиткові послуги, забезпечують психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.

- *Закон України «Про повну загальну середню освіту»*, у п. 2 статті 35 якого визначено, що здобуття повної загальної середньої освіти забезпечують також спеціальні заклади загальної середньої освіти (скорочено – спеціальні заклади освіти). Закріплено, що різновидом таких спеціальних закладів освіти є спеціальна школа (як заклад загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку, фізичними та/або сенсорними порушеннями).

- *Національна програма «Діти України»*, серед основних завдань якої проголошено створення сприятливих умов для фізичного, психічного, соціального і духовного розвитку дітей, забезпечення їхнього правового та соціального захисту; формування гармонійно розвиненої особистості, громадянина, здатного до повноцінної життєдіяльності в усіх сферах виробництва, науки, освіти і культури;

- *Положення про спеціальну школу*, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України № 221, у якому визначені організаційні засади діяльності таких спеціальних закладів освіти.

Окрім того, нормативно-правові основи роботи соціального педагога з соціального супроводу обдарованих дітей з особливими освітніми потребами у спеціальних закладах освіти закладені в наказах і листах Міністерства освіти і науки України, як-от: *Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України»* (у якому визначений правовий статус соціального педагога закладу освіти); *Лист Міністерства освіти і науки України № 1/10258-22 «Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році»* та іншими нормативно-правовими актами.

Таким чином, проведений аналіз уможливив висновок про те, що в Україні існує певна нормативно-правова база, яка регулює різні аспекти роботи соціального педагога з соціального супроводу обдарованих дітей з особливими освітніми потребами в спеціальних закладах освіти. Тому в процесі розробки технології роботи соціального педагога спеціального закладу освіти в цьому напрямі слід спиратися на визначену нормативно-правову базу і у відповідності до неї вибудовувати алгоритм соціально-педагогічної роботи.